

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО - ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА ЮРІЯ БУГАЯ»
ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

Ухвалено рішенням Вченої ради
Полтавського інституту бізнесу
ПВНЗ «Міжнародний науково-
технічний університет імені
академіка Юрія Бугая»

Полтавського інституту бізнесу
ПВНЗ «Міжнародний науково-
технічний університет імені
академіка Юрія Бугая»



протокол № 1
від « 10 » вересня 2020 р.,

« 10 » вересня 2020 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ)
У ПОЛТАВСЬКОМУ ІНСТИТУТІ БІЗНЕСУ
ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА ЮРІЯ БУГАЯ»**

(введено в дію з 11.09.2020 р. наказ № 39-А від 10.09.2020 р.)

Полтава 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дане Положення регулює питання порядку розгляду випадків булінгу (цькування) в Полтавському інституті бізнесу на підставі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» (№8584, від 18 грудня 2018 року), Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) затвердженого наказом МОН України від 28 грудня 2019 року №1646, Правил внутрішнього трудового розпорядку, інших нормативно-правових документів.

1.2. Основною метою є психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу, формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я та соціального благополуччя всіх його учасників: здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників.

1.3. Головними завданнями є ознайомлення учасників освітнього процесу з поняттям, видами та проявами булінгу; навчання конструктивним формам спілкування, поведінковим реакціям; зняття деструктивних елементів у поведінці; компромісне вирішення конфліктних ситуацій; усвідомлення та прийняття відмінностей у поглядах і переконаннях; розвиток адекватного рівня самооцінки та самоконтролю; формування навичок саморегуляції, внутрішніх афективних процесів та емоційної адекватності у контактах здобувачів вищої освіти із зовнішнім середовищем; підвищення рівня самосвідомості здобувачів вищої освіти; вміння вільно виражати почуття.

2. ФОРМИ ТА ОЗНАКИ БУЛІНГУ

2.1. Виділяють такі види булінгу (цькування) як:

- фізичний – підніжки, зачіпання, штовхання, стусани, ляпаси, бійки, нанесення тілесних пошкоджень;
- психологічний – принизливі жести, погляди, міміка обличчя, словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, поширення образливих чуток, ігнорування, систематичні принизливі жарти, маніпуляції, переслідування, шантаж;
- економічний – пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, позбавлення їжі, коштів, документів та іншого майна або можливості користуватися ним;
- сексуальний – будь-яка форма некоректної вербальної \ невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, а саме: принизливі жести, погляди, рухи тіла, жарти, прізвиська й образи в яких присутній сексуальний контекст, туалетах і поширення відеоматеріалу серед студентів, образливі чутки, сексуальні погрози;
- кібербулінг – приниження, погрози, флеймінг (обмін короткими гнівними повідомленнями\репліками в чатах, форумах, групах), сталкінг (кіберпереслідування – таємні, анонімні, приховані вистежування з метою нанесення психологічної\фізичної шкоди), шантаж в мережі інтернет, соціальних мережах, месенджерах за допомогою різноманітних електронних пристроїв.

2.2. Серед типових ознак булінгу (цькування) слід виділити:

- систематичність (повторюваність) – вчинення різноманітних форм насильства двічі та більше разів відносно однієї особи;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

- злий умисел (умисні дії), наслідком яких є психологічна або фізична шкода, тривога, приниження, страх, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/ або спричинення соціальної ізоляції потерпілого;
- дисбаланс сил – асиметричні відносини між кривдником і потерпілим;
- відсутність розкаяння у кривдника.

3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ)

3.1. Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно здобувачів вищої освіти та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

3.2. З профілактичною метою здійснюється протидія булінгу за такими напрямками:

- ознайомлення професорсько-викладацького складу з особливостями поширення негативних аспектів поведінки серед здобувачів вищої освіти та загальноприйнятими поняттями булінгу та цькування з огляду на розуміння проблеми насильства у молодіжному середовищі та його видами (висвітлення матеріалів на засіданнях кафедр, кураторських годинах у академічних групах тощо);
- просвітницька робота фахівців психологічної служби ППБ ІВНІЗ «МНТУ» серед учасників освітнього процесу з використанням основних форм просвітницької роботи, організації на базі навчального закладу консультативних пунктів, де всі бажаючі можуть отримувати консультації практичного психолога та можна провести зустрічі з працівниками правоохоронних органів;

- формування правосвідомості та правової поведінки здобувачів вищої освіти, співробітників інституту, відповідальності за своє життя, розвиток активності, самостійності, творчості, створення умов для реалізації особистості;

- формування у науково-педагогічних працівників навичок ідентифікації насильства як у власній поведінці, так і у поведінці здобувачів вищої освіти з метою формування вміння бачити існуючу проблему;

- проведення в інституті заходів спрямованих на профілактику та протидію булінгу;

- зміцнення захисних сил, умінь і навичок студентів у протистоянні цькуванню;

- проведення виховних заходів із здобувачами вищої освіти з метою профілактики булінгу, виступів провідних спеціалістів у системі профілактичної роботи щодо подолання різноманітних форм агресивної поведінки серед молоді.

3.3. основними способами протидії булінгу є:

- діагностика – спостереження за поведінкою здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та співробітників, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;

- профілактика – своєчасне попередження відхилень у розвитку та становленні особистості, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі;

- корекція – усунення виявлених труднощів соціально-психічного розвитку здобувачів освіти, зниження ризиків проблем адаптації до освітнього середовища, схильності до залежностей і правопорушень, різних форм девіантної поведінки;

- консультування – багатофункціональний вид індивідуальної та групової роботи, спрямований на вирішення запитів, з якими звертаються учасники освітнього процесу;

– психологічна просвіта – формування психологічної та соціальної компетентності учасників освітнього процесу, підвищення психологічної культури учасників освітнього процесу;

– реабілітація – надання психологічної та соціальної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання та соціального середовища.

4. ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІСІЇ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

4.1. Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) в Полтавському інституті бізнесу ПВНЗ «МНТУ» створена наказом ректора для прийняття рішень за результатами розслідування про факти здійснення булінгу (цькування).

Комісія керується цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами з питань щодо протидії булінгу (цькуванню).

4.2. До складу Комісії можуть входити: ректор, декан, завідувачі кафедрами, куратор академічної групи, психолог, студентський омбудсмен, голова студентського парламенту, староста групи. Полтавський інститут бізнесу має право залучати зовнішніх незалежних експертів, юристів та інших зацікавлених осіб до розгляду справи за умови дотримання законодавства України щодо протидії булінгу.

Комісія діє відповідно до Порядку подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування) у ЗВО, Порядку реагування щодо підтверджених випадків булінгу (цькування) з дотриманням конфіденційності.

4.3. Засідання Комісії ініціює ректор для неупередженого з'ясування обставин випадків булінгу (цькування).

4.4. У разі, якщо Комісія не підтверджує випадок булінгу (цькування), через об'єктивні причини, то ректор має повідомити постраждалого про це.

Якщо постраждала сторона не згодна з цим, то вона може звернутись до органів Національної поліції України із заявою.

4.5. Рішення Комісії реєструються в спеціальному журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів усіх членів Комісії.

4. ПОРЯДОК ПОДАННЯ ТА РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ ПРО ВИПАДКИ БУЛІНГУ

Учасники освітнього процесу подають заяву ректору ПІБ ПВНЗ «МНТУ» про випадок булінгу по відношенню до окремого студента або іншого учасника освітнього процесу (Додаток 1).

Ректор розглядає заяву в день її подання й оприлюднює рішення про організацію та проведення розслідування Комісією з розгляду випадків булінгу (цькування).

Проводиться неупереджене розслідування щодо випадку булінгу (цькування) з залученням осіб, від яких отримано інформацію.

Ректор наказом створює Комісію з розгляду випадку булінгу (цькування) в вищому навчальному закладі та скликає засідання для прийняття рішення та виконання відповідних заходів реагування.

Рішення Комісії реєструють в окремому журналі, який зберігається в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

Студент, в відношенні якого скоїли булінг, чи його представник відразу можуть звернутися до уповноважених підрозділів органів Національної поліції України.

6. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

6.1. Ректор:

- сприяє створенню безпечного освітнього середовища для усіх студентів без виключення ;

- затверджує й оприлюднює план заходів, спрямованих на попередження та протидію булінгу (цькуванню) в Полтавському інституті бізнесу, приймаючи до уваги пропозиції територіальних органів Національної поліції України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державної політики у сфері охорони здоров'я, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді;

- контролює виконання плану виховних заходів, що спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у ЗВО;

- розглядає скарги в разі виникнення випадків булінгу (цькування) за заявами студентів, їхніх батьків\законних представників, інших осіб та оприлюднює рішення щодо здійснення розслідування; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) для прийняття справедливого рішення за результатами проведеного розслідування;

- в разі підтвердження випадку булінгу(цькування) негайно повідомляє про це уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді про випадки булінгу (цькування) у закладі вищої освіти, а також батьків осіб, які стали сторонами булінгу (цькування);

6.2. Організатора з культурно-дозвілєвої роботи:

- здійснює просвітницьку виховну роботу, організацію тематичних заходів, бесід, консультацій серед студентів Полтавського інституту бізнесу ПВНЗ «МНТУ», з метою формування навичок толерантної поведінки, здорового спілкування та коректної взаємодії ;

- забезпечує прозорість та інформаційну відкритість, оприлюднюючи на Веб-сайті інституту та розміщуючи в інформаційних куточках для студентів

інформацію та нормативно-правові акти з питань протидії булінгу, а також план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;

- веде облік випадків та оформлення документації, стосовно виховної частини внутрішнього Положення про протидію булінгу (цькуванню);

- визначає порядок подання та розгляду заяв про випадки булінгу (з дотриманням конфіденційності) у ЗВО;

- визначає порядок реагування на підтверджені випадки булінгу (цькування) в Полтавському інституті бізнесу.

6.3.Психолог :

- забезпечує надання психологічної підтримки, студентам які постраждали від булінгу (цькування), вчинили булінг, або стали його свідками;

- веде облік випадків та оформлення документації, згідно цього Положення;

- забезпечує просвітницьку діяльність для всіх учасників освітнього процесу шляхом проведення бесід, консультацій з метою формування толерантної поведінки, нормального спілкування та взаємодії серед студентів.

6.4. Науково-педагогічні працівники, куратори академічних груп:

6.4.1. Науково-педагогічні працівники мають право на:

- захист честі та гідності;
- захист від будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди їх психологічному чи фізичному здоров'ю.

6.4.2. Науково-педагогічні працівники зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати честь та гідність, права та свободи, законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;

- особистим прикладом вчити поважати суспільну мораль, суспільні цінності;
- формувати у студентів поваги до Конституції та законів України;
- прививати любов до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей, історико-культурного надбання та навколишнього природного середовища нашої держави;
- формувати у студентів прагнення до миру, злагоди та взаєморозуміння між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- перешкоджати вживанню студентами алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам на території ВНЗ;
- знати та керуватися установчими документами та правилами внутрішнього розпорядку Полтавського інституту бізнесу;
- добросовісно виконувати свої посадові обов'язки;
- повідомляти ректора про факти булінгу (цькування) по відношенню до студентів, науково-педагогічних працівників, та інших осіб, які залучені до освітнього процесу;
- забезпечувати студентам захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства й експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди й агітації, що завдають шкоди фізичному чи психологічному здоров'ю;
- повинні повідомити ректора про факти булінгу (цькування) стосовно студентів, науково-педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони стали особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;
- сприяти ректору у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування) в закладі вищої освіти;
- дотримуватися рекомендацій і виконувати рішення комісії з розгляду випадків булінгу (цькування);
- проводити виховні години та заходи, що сприяють попередженню та протидії булінгу серед студентів.

6.5. Студенти

6.5.1. Студенти мають право на:

- безпечні та нешкідливі умови навчання;
- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства й експлуатації, булінгу (цькування), приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди й агітації, що завдають шкоди їх фізичному чи психологічному здоров'ю;
- в разі необхідності, отримання послуг психолога як постраждала від булінгу (цькування) особа, або як особа, яка стала його свідком чи вчинила булінг (цькування).

6.5.2. Студенти зобов'язані:

- поважати честь і гідність, права та свободи, законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, не нехтувати етичними нормами та правилами;
- відповідально ставитися до власного здоров'я та здоров'я оточуючих;
- знати та дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку інституту;
- повідомляти адміністрацію закладу про факти булінгу (цькування) відносно до студентів, науково-педагогічних працівників та інших осіб залучених до освітнього процесу, свідком яких вони особисто стали, або про які отримали достовірну інформацію.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про порядок розгляду випадків булінгу (цькування) у Полтавському інституті бізнесу затверджується наказом ректора і є обов'язковим до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

Учасники освітнього процесу мають знати Положення про порядок розгляду випадків булінгу (цькування) у Полтавському інституті бізнесу.

Всі зміни чи доповнення до Положення вносяться наказом ректора.

Додаток 1.

Ректору Полтавського інституту
бізнесу ПВНЗ «МНТУ»
Сергію Лавриненку

(прізвище, ім'я, по батькові заявника)

(адреса проживання)

(контактний телефон)

ЗАЯВА

Зміст заяви викладається довільно. В заяві повідомляється про випадки булінгу (цькування), а саме обставини, місце, час та яким чином здійснювався булінг (цькування). Вказується відомості про потерпілого (жертви булінгу), кривдника (булера), спостерігачів (за наявності).

(дата)

(підпис)